

Istungidokument

A9-0231/2022

20.9.2022

RAPORT

veele juurdepääsu kui inimõiguse kohta – välismõõde
(2021/2187(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Miguel Urbán Crespo

Arvamuse koostaja (*):
Stéphane Bijoux, arengukomisjon

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
ARENGUKOMISJONI ARVAMUS	19
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	28
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	29

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

veele juurdepääsu kui inimõiguse kohta – välismõõde (2021/2187(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 28. juuli 2010. aasta resolutsiooni 64/292, milles tunnustatakse inimõigust puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 18. detsembri 2013. aasta resolutsiooni 68/157 „Inimõigus puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele“,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 6. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni 45/8 „Inimõigus puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele“,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 8. oktoobri 2021. aasta resolutsiooni 48/13 „Inimõigus puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale“,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 21. detsembri 2016. aasta resolutsiooni 71/222 „Rahvusvahelise kestliku arengu veemeetmete aastakümme 2018–2028“,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 21. detsembri 2020. aasta resolutsiooni 75/212 ÜRO konverentsi kohta, mis käsitles rahvusvahelise kestliku arengu veemeetmete aastakümne 2018–2028 eesmärkide rakendamise põhjalikku läbivaatamist (ÜRO 2023. aasta veekonverents),
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti ning ÜRO majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste komitee üldisi märkusi,
- võttes arvesse naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni, lapse õiguste konventsiooni ja puuetega inimeste õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kuulutasid välja 17. novembril 2017,
- võttes arvesse ÜRO majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste komitee üldist märkust nr 15 (2002), mis käsitleb õigust veele,
- võttes arvesse ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1989. aasta konventsiooni nr 169 põlis- ja hõimurahvaste kohta,
- võttes arvesse 1992. aasta piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja

kasutamise konventsiooni (veekonventsioon), mille üle peeti algselt läbirääkimisi piirkondliku vahendina ja mis avati 2016. aastal ühinemiseks kõigile ÜRO liikmesriikidele,

- võttes arvesse 1997. aasta rahvusvaheliste vooluveekogude navigatsioonivälisest kasutamist reguleeriva õiguse konventsiooni (veekogude konventsioon),
- võttes arvesse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni ja Maailma Terviseorganisatsiooni 1999. aasta veekonventsiooni vee ja tervise protokoll, millega nähakse ette raamistik vee ja sanitaaringimustega seotud inimõiguste praktiliseks rakendamiseks,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärgi, eelkõige joogivett ja sanitaaringimusi käsitlevat kuuendat kestliku arengu eesmärki, ning kestliku arengu tegevuskava aastani 2030,
- võttes arvesse ÜRO 19. märtsi 2019. aasta aruannet veevarude arengu kohta maailmas „Leaving No One Behind“ (Kedagi ei jäeta kõrvale),
- võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) avaldatud aruandeid toidu ja põllumajanduse olukorra kohta aastatel 2021 ja 2022,
- võttes arvesse puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele juurdepääsu kui inimõigusega tegeleva ÜRO eriraportööri 16. juuli 2021. aasta aruannet, mis käsitleb vee kaubaks ja rahaks muutmise riske ning mõjusid joogiveele ja sanitaaringimustele kui inimõigustele, ning tema 21. juuli 2020. aasta aruannet inimõiguste ning vee- ja sanitaarteenuste erastamise kohta,
- võttes arvesse ÜRO maailma veevarude 2021. aasta arenguaruannet „Valuing Water“ (vee väärtus),
- võttes arvesse ELi 17. juuni 2019. aasta inimõigustealaseid suuniseid puhta joogivee ja sanitaaringimuste kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik¹ (veepoliitika raamdirektiiv),
- võttes arvesse nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiivi 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/118/EÜ, mis käsitleb põhjavee kaitset reostuse ja seisundi halvenemise eest³,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta direktiivi 2020/2184 olmevee kvaliteedi kohta⁴,

¹ EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1.

² EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1.

³ ELT L 372, 27.12.2006, lk 19.

⁴ ELT L 435, 23.12.2020, lk 1.

- võttes arvesse komisjoni 19. märtsi 2014. aasta teatist Euroopa kodanikualgatuse „Vesi ja kanalisatsioon on inimõigus! Vesi on avalik hüve, mitte kaup!“ kohta, (COM(2014)0177),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu⁵,
 - võttes arvesse nõukogu 19. novembri 2018. aasta järeldusi veediplomaatia kohta, 17. juuni 2019. aasta järeldusi puhtast joogivett ja sanitaartingimusi käsitlevate ELi inimõigustealaste suuniste kohta ning 19. novembri 2021. aasta järeldusi vee kohta ELi välistegevuses,
 - võttes arvesse Euroopa kodanikualgatust „Right2Water“ ja oma 8. septembri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa kodanikualgatuse „Right2Water“ järelmeetmete kohta⁶,
 - võttes arvesse oma 9. juuni 2021. aasta resolutsiooni ELi elurikkuse strateegia kohta aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi⁷,
 - võttes arvesse oma 10. märtsi 2021. aasta resolutsiooni soovitustega komisjonile äriühingu hoolsuskohustuse ja vastutuse kohta⁸,
 - võttes arvesse olemasolevaid edukaid piiriülese koostöö meetodeid, nagu arvamuste vahetus Põhjamaade vee- ja reovee ettevõtete vahel alates 1980. aastatest, 1970. aastal moodustatud Põhjamaade ühine hüdroloogiaühendus, iga-aastane Põhjamaade veenõustajate kohtumine, Põhjamaade veefoorumid ja ulatuslik Põhjamaade koostöö veemajanduse küsimustes,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0231/2022),
- A. arvestades et, ÜRO Peaassamblee tunnustas oma resolutsioonis 64/292 õigust ohutule ja puhtale joogiveele ning sanitaartingimustele kui inimõigust, mis on elu ja kõigi inimõiguste täieliku kasutamise esmatähtis eeltingimus; arvestades, et vee puudumine ei sobi kokku eluga ja et mõlemad õigused on üksteisest sõltuvad ja inimväärse elu jaoks hädavajalikud; arvestades, et puhtale veele ei saa olla kestlikku ja üldist juurdepääsu ilma toimiva sanitaarteenuste ahelata; arvestades, et veel ja veeteedel on ka tugev kultuuriline, vaimne ja usuline mõõde, kuna vesi on ühiskonnaelus väga oluline;
- B. arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste samba 20. põhimõttes esmatähtsatele teenustele juurdepääsu kohta nimetatakse sõnaselgelt kodanike õigust veele ja sanitaartingimustele;

⁵ ELT L 328, 6.12.2008, lk 28.

⁶ ELT C 316, 22.9.2017, lk 99.

⁷ ELT C 67, 8.2.2022, lk 25.

⁸ ELT C 474, 24.11.2021, lk 11.

- C. arvestades, et vett puudutava inimõiguse eitamine avaldab mõju elu ja tervist puudutava õiguse saavutamisele, võttes arvesse, et saastunud vesi, ebapiisav reovee käitlemine ja halvad sanitaaringimused on seotud tõsiste haiguste edasikandumise ja isegi surmaga; arvestades, et vee- ja sanitaarteenused on üks rahvatervise nurgakive; arvestades, et kõhulahtisusega seotud haigused on neljas surmapõhjus alla 5-aastaste laste seas ja peamine kroonilise alatoitumuse põhjus; arvestades, et juurdepääs puhtale veele, sanitaaringimustele ja hügieenile on hädavajalik, et tagada ülemaailmne vastupanuvõime pandeemiatele ja muudele nakkushaigustele ning võidelda kasvava antimikroobikumiresistentsuse ohu vastu;
- D. arvestades, et COVID-19 pandeemia on tabanud kõige rängemini kõige haavatavamaid inimesi ning on taas kord esile toonud vajaduse puhta ja piisava vee ja sanitaaringimuste järele kogu maailmas; arvestades, et vee, sanitaaringimuste ja hügieeniteenuste kättesaadavus ja juurdepääsetavus, sealhulgas haavatavate või tõrjutud inimeste jaoks, on COVID-19 vastu võitlemisel äärmiselt oluline;
- E. arvestades, et 80–90 % arengumaade reoveest juhitakse otse jõgedesse, järvedesse ja meredesse, põhjustades vee kaudu levivaid haigusi ja kahjustades samal ajal tõsiselt keskkonda; arvestades, et miljonite vaesuses elavate inimeste elu sõltub veeallikate heast seisundist, mitte ainult joogiveega varustamiseks, vaid ka toiduainete tootmiseks põllumajanduse, loomakasvatuse ja kalanduse abil;
- F. arvestades, et vee ja sanitaaringimustega seotud inimõiguse austamise, kaitse ja järgimise puudumine piirab sageli õigust haridusele; arvestades, et lapsed ja paljudel juhtudel tütarlapsed peavad iga päev keskmiselt kuus kilomeetrit vee järele kõndima, mis takistab neil koolis käimist; arvestades, et vee kogumise alternatiivkulud on kõrged ja neil on kaugeleulatuv mõju, kuna need lühendavad märkimisväärselt muudele olulistele tegevustele kulutatavat aega;
- G. arvestades, et paljud lapsed ei käi koolis reostunud vee või halbade hügieenitavadega seotud haiguste tõttu; arvestades, et igal kolmandal lapsel ei ole koolis nõuetekohast juurdepääsu veele ja sanitaaringimustele; arvestades, et ÜRO 2021. aasta kestliku arengu eesmärkide aruandest nähtub, et kogu maailmas puudus enam kui viiendikul algkoolidest juurdepääs joogiveele või sooliselt eraldatud tualettruumidele ning enam kui kolmandikul puudusid tavalised kätepesuvõimalused; arvestades ka seda, et paljud tütarlapsed on sunnitud kooli pooleli jätma, kui nad ei saa kasutada oma soole sobivaks kohandatud tualette ega saa oma menstruatsiooniga väärikalt toime tulla;
- H. arvestades, et puuetega lastel on samuti raskusi haridusele juurdepääsul, kuna puuduvad kohandatud tualetid ja sanitaarruumid; arvestades, et UNESCO teatel ei käi enam kui 90 % kõigist puuetega lastest koolis ning puuetega tüdrukute koolist väljalangemine on palju tõenäolisem kui puuetega poiste puhul; arvestades, et joogivesi on õppimisel keskendumiseks hädavajalik;
- I. arvestades, et paljude naiste ja tütarlaste, teatavate puuetega inimeste ja eakate ebasoodne olukord vee, sanitaaringimuste ja hügieeni puhul avaldub mitmel viisil, mis mõjutab nende üldist tervist, heaolu ja väärikust, reproduktiivtervist, haridust, toitumist, turvalisust ning majanduslikku ja poliitilist osalust; arvestades, et peamiselt just puuetega laste emad on sunnitud töölt lahkuma, et hallata oma laste tualetivajadusi ja

hoolitseda oma laste koduõppe eest, kui koolides puuduvad ligipääsetavad tualettruumid;

- J. arvestades, et paljudes maailma lõunapoolsetes riikides vastutavad tavapäraselt naised ja tütarlapsed koduse veevarustuse eest ning nende kohustuste tõttu on nad vähem kaitstud haiguste ja vägivalda eest; arvestades, et naised ja tütarlapsed puutuvad rohkem kokku rünnakute, seksuaalse ja soolise vägivalda, ahistamise ja muude nende turvalisust ähvardavate ohtudega, kui nad toovad olmevett ja kasutavad sanitaarruume, mis asuvad väljaspool nende kodu;
- K. arvestades, et nagu tunnistatakse ELi inimõigustealastes suunistes puhta joogivee ja sanitaaringimuste kohta, hõlmab inimõigus veele ja sanitaaringimustele kättesaadavuse, ligipääsetavuse, vastuvõetavuse, kvaliteedi ja taskukohasuse mõõtmeid ning inimõigustele tugineva lähenemisviisi põhimõtteid (mittediskrimineerimine, vastutus, läbipaistvus, osalemine jne);
- L. arvestades, et ÜRO kestliku arengu kuues eesmärk on tagada, et 2030. aastaks on kogu maailma elanikkonnal üldine ja võrdne juurdepääs puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele; arvestades, et edusammudele vaatamata on see eesmärk ÜRO veenõukogu viimase aruande kohaselt endiselt tõsiselt saavutamata ja alarahastatud ning endiselt esineb märkimisväärsed probleemid nii selle saavutamisel kui ka riikidevahelise ja -sisese suure ebavõrdsuse vähendamisel seoses juurdepääsuga põhilistele vee- ja sanitaarteenustele;
- M. arvestades, et ÜRO 2021. aasta kestliku arengu eesmärkide aruandest nähtub, et 2020. aastal puudus kahel miljardil inimesel ikka veel ohutult majandatud joogivesi, 3,6 miljardil inimesel puudus juurdepääs ohutule sanitaarsüsteemile ja 2,3 miljardil inimesel puudusid põhihügieeni tingimused ning et 129 riiki ei olnud 2030. aasta kestlikult majandatavate veevarude eesmärgi saavutamiseks veel graafikus; arvestades, et juurdepääs veele loob soodsad tingimused majandusarenguks ja need tingimused võimaldavad haavatavatel inimestel saavutada rahalise sõltumatuse;
- N. arvestades, et universaalse ja ohutult majandatava veevarustuse ja sanitaaringimuste saavutamine annaks ajavahemikus 2021–2040 netokasu vastavalt 37–86 miljardit USA dollarit aastas;
- O. arvestades, et vesi on piiratud ressurss; arvestades, et inimese kohta saadaolev magevesi on viimase kahe aastakümne jooksul järsult vähenenud; arvestades, et rahvastiku kasvu tasakaalustamata jaotumine ja maapiirkondade rahvaarvu vähenemine, põllumajanduse intensiivistumine, kliimamuutuste tagajärjed ja keskkonnaseisundi halvenemine ning teatud ebaseaduslikud ja saastavad kasutusviisid põhjustavad paljudes piirkondades üha suuremaid probleeme veele juurdepääsul ning võivad põhjustada tulevikus veelgi suuremaid juurdepääsuprobleeme;
- P. arvestades, et suur osa maailma rahvastiku netokasvust kuni 2050. aastani toimub arengumaade linnades, mis suurendab linnade nõudlust vee ja toidu järele; arvestades, et ÜRO maailma veevarude 2019. aasta arenguaruande kohaselt kasutaksime 2050. aastal 20–30 % rohkem vett kui praegu, ning arvestades, et Maailmapanga andmetel peaks linnade veenõudlus kasvama prognooside kohaselt järgmise kolme aastakümne jooksul 50–70 % võrra;

- Q. arvestades, et 154 arengumaast 125 on lisanud kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 13 oma riiklikesse kliimamuutustega kohanemise kavadesse kõige prioriteetsemate valdkondadena mageveevarud ning maismaa- ja märgalade ökosüsteemid;
- R. arvestades, et globaalne soojenemine on veepuuduse peamine põhjus; arvestades, et praegune kliimaalane hädaolukord koos põudade, üleujutuste ja paduvihmade sagenemisega süvendab vee ebahühtlast jaotumist; arvestades, et ligikaudu 90 % kõigist loodusõnnetustest on seotud veega ja vesi põhjustab 70 % kõigist loodusõnnetustega seotud surmajuhtumitest; arvestades, et Maailma Meteoroloogiaorganisatsiooni väljaande „Atlas of Mortality and Economic Losses from Weather, Climate and Water Extremes (1970–2019)“ (Ilmastiku-, kliima- ja veekahjude põhjustatud suremuse ja majanduslike kahjude atlas (1970–2019)) andmetel on sel perioodil kümnest suurimast katastroofist kõige suuremaid inimkaotusi põhjustanud ohud olnud põuad, tormid ja üleujutused; arvestades, et OECD andmetel ohustavad üleujutused 2050. aastal peaaegu 20 % maailma elanikkonnast;
- S. arvestades, et veepuudus, mida ÜRO on määratlenud kui olukorda, kus nõudlus vee järele on suurem kui olemasolev kogus või kui selle kasutamist piirab selle madal kvaliteet, võib mõnel juhul olla ümberasumise ja rände tõukejõuks; arvestades, et ÜRO vett käsitlevate aruannete kohaselt kogevad praegu üheteistkümnest maailma piirkonnast viis veepuudust, mis moodustab kaks kolmandikku maailma elanikkonnast; arvestades, et kestliku arengu eesmärkide 2020. aasta aruande kohaselt võib veepuudus praegusest kuni 2030. aastani sundida ligikaudu 700 miljonit inimest ümber asuma;
- T. arvestades, et metsade raadamine, maa hõivamine ning loodusvarade ülekasutamine ja kaevandamine, sealhulgas organiseeritud kuritegelike rühmituste poolt, mõjutavad märkimisväärselt jõgede ja järvede veetaset, muudavad veeringet ning toovad kaasa jõgede ja järvede kuivamise ning kasutatud alade reostuse;
- U. arvestades, et kuigi magevee ökosüsteemid katavad vähem kui 1 % Maa pinnast, sisaldavad need rohkem kui 10 % kõigist liikidest ja tundlikust elurikkusest; arvestades, et ligikaudu 70 % maailma mageveest kasutatakse põllumajanduses, samas kui ülejäänud jaguneb tööstuslikuks kasutuseks (19 %), eelkõige toidu-, tekstiili-, energeetika-, tööstus-, keemia-, farmaatsia- ja kaevandussektoris, ja koduseks kasutuseks (11 %), sealhulgas inimtarbimiseks;
- V. arvestades, et terved ökosüsteemid võimaldavad parandada vee kvantiteeti ja kvaliteeti, suurendades samal ajal vastupanuvõimet kliimamuutustele;
- W. arvestades, et põllumajandus on maailma mageveevarude suurim tarbija; arvestades, et ühte kolmandikku kogu maailma põllumaast kasutatakse kariloomade toitmiseks; arvestades, et FAO 2020. aasta aruandes „The State of Food and Agriculture – Overcoming water challenges in agriculture“ (Toidu ja põllumajanduse olukord – veeprobleemide lahendamine põllumajanduses) märgitakse, et toiduainete tootlikkust ja maapiirkondade sissetulekuid saab märkimisväärselt suurendada investeringutega uutesse niisutussüsteemidesse või olemasolevate süsteemide kohandamise ja moderniseerimisega, ning et seda tuleks kombineerida täiustatud veemajandustavadega, sealhulgas paremate põllumajandustavadega; arvestades, et maa hõivamisel on negatiivne mõju vee kättesaadavusele ja kvaliteedile, see jätab kohalikud kogukonnad

ilma veeallikatest ja rikub nende inimõigust puhtale joogiveele;

- X. arvestades, et energiasektor vastutab praegu 10 % kogu maailma veevõtu eest ja hinnanguliselt kasvab energiasektori veetarbimine 2040. aastaks ligikaudu 60 % võrra;
- Y. arvestades, et teatav kuritahtlik ja paljudel juhtudel ebaseaduslik kaevandustööstus mõjutab suurel määral pinna- või põhjaveevarusid, liustike, metsade, märgalade, jõgede ning muude inimtarbimiseks elutähtsate veeallikate saastumist ja hävimist;
- Z. arvestades, et tekstiilitööstus on üks enim vett tarbivaid sektoreid maailmas ning rõivaid ja tekstiili toodetakse mõnes maailma kõige suurema veepuuduse käes vaevlevas piirkonnas; arvestades, et seda tööstust loetakse teiseks enim saastavaks tööstuseks maailmas ja et suur osa sellest saastest jõuab vette; arvestades, et Euroopa Komisjon kavatses 2022. aasta esimeses kvartalis vastu võtta nn ELi kestliku tekstiili strateegia, mille eesmärk on ELis üle minna ringmajandusele, kus tekstiilitooted on kavandatud selliselt, et need on vastupidavad, korduskasutatavad, parandatavad, ringlussevõetavad ja energiatõhusad;
- AA. arvestades, et kasvav nõudlus vee järele põhjustab veevarude ülekasutamist ja et veepuudus on muutnud selle vaidlusaluseks loodusvaraks; arvestades, et ÜRO andmetel on maailmas ligikaudu 300 piirkonda, mida 2025. aastal ähvardab konflikt vee pärast;
- AB. arvestades, et veevarude kaitse on rünnaku all ja paljudes riikides on vee kvaliteedi kahjustamine määratletud kuriteona; arvestades, et viimastel aastatel on keskkonna- ja veevarudega seotud õiguste kaitsjad olnud üha suurema hulga rünnakute, sealhulgas mõrvade, inimröövide, piinamiste, soopõhise vägivalla, ähvarduste, ahistamise, hirmutamise, laimukampaaniate, kriminaliseerimise, kohtuliku ahistamise, sunniviisiliste väljatõstmiste ja ümberasustamiste sihtmärgiks, ning arvestades, et on tungiv vajadus neid ennetavalt toetada ja nende elu ja turvalisust kaitsta; arvestades, et mitmed Sahharovi mõttevabaduse auhinna finalistid on rünnaku all vee ja ühise hüve kaitsmise eest; arvestades, et Guapinoli jõe veekaitsjad viibisid enne nende vabastamist vangistuses üle kahe aasta; arvestades, et Lolita Chávez on olnud neli aastat paguluses Iximulewi (Guatemala) territooriumi kaitsmise eest, et sinna ei rajataks hüdroelektrijaamasid; arvestades, et Berta Cáceres mõrvati 2016. aastal Blanco ja Gualcarque jõgede kaitsmise eest ning kuriteo tellijaid ei ole veel süüdi mõistetud;
- AC. arvestades, et Global Witnessi andmetel kuulus enam kui kolmandik aastatel 2015–2019 maailmas mõrvatud maa- ja keskkonnakaitsjatest põlisrahvaste kogukondadesse, kelle maa- ja veemajandusalased pädevused on kliimakriisi ja elurikkuse vähenemise vastu võitlemisel üliolulised;
- AD. arvestades, et okupeerijad on kasutanud veele juurdepääsu keelamist ja veetaristute hävitamist olulise taktikana okupeeritud territooriumide annekteerimiseks ning elanike tõrjumiseks nende maadelt;
- AE. arvestades, et ELi veepoliitika raamdirektiivis tunnistatakse, et „vesi ei ole tavaline kaup, vaid pigem pärand, mida tuleb hoida, kaitsta ja sellisena käsitleda“;
- AF. arvestades, et alates 6. detsembrist 2020. aastast hakati veega kauplema Wall Streeti futuuriturul; arvestades, et puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele juurdepääsu kui

inimõigusega tegeleva ÜRO eriraportööri Pedro Arrojo sõnul on vesi meie ühiskonna jaoks elutähtsate väärtuste kogum, mida turuloogika ei tunnista ja seetõttu ei saa seda piisavalt hallata ning veelgi vähem saab seda teha spekulatsioonidele altis finantsruumis; arvestades, et mitme ÜRO eksperdi sõnul rikub spekulatiivse loogika kohaldamine inimeste elu ja väärikuse jaoks oluliste esmatarbekaupade haldamise suhtes vaesuses elavate inimeste inimõigusi, süvendab soolist ebavõrdsust ja suurendab tõrjutud kogukondade haavatavust;

- AG. arvestades, et valitsustel on kohustus tagada kõigile vajaliku vee ja sanitaaringimuste miinimumtaseme; arvestades, et puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele juurdepääsu kui inimõigusega tegeleva ÜRO eriraportööri 16. juuli 2021. aasta aruandes rõhutatakse, et vett tuleks pidada avalikuks hüveks ja seda tuleks majandada inimõigustel põhineva lähenemisviisi alusel, mis tagab õiguse veele ja sanitaaringimustele ning veeökosüsteemide kestlikkuse; arvestades, et veevarustus ja sanitaaringimused on üldhuviteenused ning et veemajandustsüklis saadav tulu peaks katma sellega seotud kulud ning selle taseme parandamise, tingimusel et kaitstakse avalikku huvi;
- AH. arvestades, et nagu on tunnistatud ELi inimõigustealastes suunistes puhta joogivee ja sanitaaringimuste kohta, on riigid kohustatud neid õigusi austama, kaitsma ja järgima ning kolmandad isikud peaksid rangelt hoiduma sekkumast vee ja sanitaaringimustega seotud õiguste kasutamisse;
- AI. arvestades, et sanitaarteenuste ahela töötajad seisavad silmitsi paljude riskidega, sealhulgas ebakindlatest töötingimustest tulenevate terviseriskidega; arvestades, et nad on sageli mitteametlikud töötajad, kes ei ole tööõigustega kaitstud; arvestades, et õigus veele ja sanitaaringimustele ei tohiks kahjustada sanitaartöötajate ohutust, väärikust ega heaolu;
1. kinnitab veel kord õigust puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele kui inimõigust, kusjuures need õigused on üksteist täiendavad; rõhutab, et juurdepääs puhtale joogiveele on tervisliku ja väärika elu jaoks hädavajalik ning on inimväärikuse arenguks esmatähtis; rõhutab, et õigus veele on ülioluline eeltingimus teiste õiguste kasutamiseks, ning seega peab see juhinduma avaliku huvi ja ühise hüve loogikast;
 2. rõhutab, et piisav juurdepääs veevarustusele, sanitaaringimustele ja hügieenile ning õigus tervisele ja elule on üksteisest sõltuvad ning on rahvatervise ja inimarengu oluline eeltingimus; rõhutab pandeemiaid silmas pidades vajadust puhta vee järele ning nõuab, et komisjon, liikmesriigid ja kolmandad riigid võtaksid vastu asjakohaseid meetmeid, strateegiad ja poliitika, et kõigile inimestele oleks võimalik tagada piisav kaitse;
 3. rõhutab, et puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele juurdepääsu õiguse tunnustamine inimõigusena oli oluline samm teel suurema sotsiaalse ja keskkonnavalase õigluse poole; kinnitab, et edusamme on võimalik parandada, kui sellele sektorile omistatakse suurem poliitiline prioriteet ja tagatakse vastava poliitika parem rakendamine ja järelevalve, tõhusam rahastamine, vastutuse võtmine ja avalikkuse osalemine, eelkõige ühiskonna kõige tõrjutumate rühmade seas, eriti arengumaades; rõhutab, et puhta joogivee ja sanitaaringimuste alane abi peaks ELi vahendite eraldamisel ja abi kavandamisel olema esmatähtis;
 4. tuletab meelde riikide kohustust edendada ja kaitsta kõiki inimõigusi, mis on

universaalsed, jagamatud, üksteisest sõltuvad ja omavahel seotud ning neid tuleks edendada ja austada õiglasel, erapooletul ja mittediskrimineerival viisil; kinnitab seetõttu veel kord, et riigid peavad tagama üldise, nõuetekohase ja taskukohase juurdepääsu piisavale, kvaliteetsele ja puhtale joogiveele ning parema juurdepääsu kanalisatsioonis ja hügieeni eesmärgil kasutatavale veele; tuletab meelde, et õigus veele tähendab, et veevarustusteenused peavad olema kõigile kättesaadavad;

5. tuletab meelde, et riigid, kes ratifitseerivad inimõigusi käsitleva lepingu, kohustuvad kaitsma, järgima ja täitma nende õiguste kaitsmise rahvusvahelise, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi raamistikus võetud kohustusi; leiab sellega seoses, et rahvusvaheline üldsus peab veele ja sanitaaringimustele juurdepääsu õiguse tunnustamisel nägema ette kaitse- ja jõustamismehhanismid, ning kutsub seetõttu ELi üles edendama kaitsemehhanisme rahvusvahelisel, piirkondlikul ja riiklikul tasandil, tagamaks, et vett ja sanitaaringimusi käsitleva õiguse järgimine ei ole riikide jaoks vabatahtlik, vaid nõutav; kutsub ELi ja liikmesriike üles näitama eeskuju ja ratifitseerima asjakohased konventsioonid, nagu vee ja tervise protokoll ning 1992. aasta piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutamise konventsioon;
6. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid edendaksid õigust puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele ning selle normatiivset arengut mitmepoolsetel ja piirkondlikel foorumitel, toetades muu hulgas puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele juurdepääsu kui inimõigusega tegeleva ÜRO eriraportööri volitusi; rõhutab, kui oluline on eriraportööri ja tema eelkäijate töö, samuti muude ÜRO inimõigustealaste mehhanismide raames tehtav töö seoses vee ja sanitaaringimustega seotud inimõigustega;
7. rõhutab, kui olulised on ELi inimõigustealased suunised puhta joogivee ja sanitaaringimuste kohta ning nõuab tungivalt, et ELi institutsioonid ja liikmesriigid rakendaksid neid kolmandates riikides ja kolmandate riikide suhtes ning mitmepoolsetel foorumitel; rõhutab sellega seoses ELi töötajate koolitamise tähtsust; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles andma Euroopa Parlamendile ja selle asjaomastele (all)komisjonidele korrapäraselt aru sellest, kuidas nad on neid suuniseid kohaldanud, tuues konkreetseid näiteid oma tegevusest ja nende mõjust;
8. kutsub ELi delegatsioone ja liikmesriikide missioone üles, nagu on sätestatud ELi suunistes, tõstatama partnerriikidega peetavates kahepoolsetes dialoogides, eelkõige inimõiguste ja valdkondlike dialoogide raames, küsimusi, mis on seotud õigusega puhtale joogiveele ja sanitaaringimustele ning inimõiguste kaitsjate ja neid õigusi edendavate valitsusväliste organisatsioonide olukorraga;
9. rõhutab, et liikumine puhta, tervisliku ja kestliku keskkonna õiguse tunnustamise suunas, nagu on sätestatud ÜRO Inimõiguste Nõukogu resolutsioonis 48/13, mis käsitleb inimõigust puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale, on eeltingimus, et saavutada puhas joogivesi ja sanitaaringimused kõigile; tunneb sellega seoses heameelt normatiivse arengu üle rahvusvahelisel tasandil seoses keskkonnakuritegude, sealhulgas ökotsiidiga;
10. ergutab arengumaid ühinema ÜRO kahe ülemaailmse veekonventsiooniga, nimelt ÜRO veekonventsiooni ja ÜRO vooluveekogude konventsiooniga, ning püüdma neid

täielikult rakendada, kuna need on olulised vahendid veediplomaatia, rahu ja konfliktide ennetamise toetamiseks piiriülese veealase koostöö kaudu;

11. väidab, et veele juurdepääsu õiguse täielik kasutamine sõltub elurikkuse ja kliima säilimisest, milleks on nõutav, et veemajandus vastaks eelkõige keskkonnahuvidele, mis on taimede, loomade ja inimeste põhivajadus, ning sotsiaalsetele huvidele, sealhulgas tööellu integreerimine ning vaesuses elavate inimeste sissetulekute ja ohutuse suurendamine;
12. rõhutab, et parem veevarustus ja sanitaaringimused ning veevarude parem majandamine võivad hoogustada riikide kestlikku majanduskasvu ja aidata oluliselt kaasa vaesuse vähendamisele;
13. rõhutab vajadust ennetavate meetmete järele veele ja sanitaaringimustele juurdepääsu valdkonnas ning vajadust usaldusväärsete ja võrreldavate näitajate järele, et mõõta edusamme või tagasiminekut veele ja sanitaaringimustele juurdepääsul;
14. rõhutab, et teatud arengumudelid, mis soosivad suuremahulisi projekte ja laiaulatuslikku äritegevust, mõjutavad negatiivselt vee kättesaadavust ja kvaliteeti kõigis riikides, suurendavad konkurentsi vee pärast ja muid sellega seotud konflikte; rõhutab sellega seoses, kui oluline on investeerida kestlikesse joogiveelahendustesse, nagu veeökosüsteemide tervisliku seisundi taastamine, reovee ringlussevõtt, merevee magedamine rannikualadel ja kanalisatsioonisüsteemide, niisutus- ja põllumajandustavade parandamine;
15. rõhutab, et veevarude ebatõhus majandamine ja kuritahtliku tööstustegevuse põhjustatud reostus avaldavad negatiivset mõju vee ja sanitaaringimustega seotud inimõiguste elluviimisele;
16. kutsub komisjoni üles hoidma ära tavaid, mis ohustavad õigust puhtale joogiveele ning sanitaaringimustele, ning kohaldama nende tavade suhtes keskkonnamõju ja inimõiguste uuringuid;
17. tunnustab keskkonnaõiguste ja eriti veega seotud õiguste kaitsjate olulist tööd, tunnustab vajadust neid aktiivselt toetada ja nende elu ja turvalisust kaitsta ning mõistab teravalt hukka sellised kuritoad nagu mõrvad, inimröövid, piinamised, seksuaalse ja soopõhise vägivalda, ähvardused, ahistamise, hirmutamise, laimukampaaniad, kriminaliseerimise, kohtuliku ahistamise, sunniviisilised väljatõstmised ja ümberasustamised, mida panevad toime riiklikud ja valitsusvälised osalejad, sealhulgas valitsused ja hargmaised ettevõtjad;
18. nõuab, et EL toetaks keskkonnaõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide olulist tööd; nõuab tungivalt, et komisjon, Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid täidaksid inimõiguste kaitsjaid käsitlevates ELi suunistes võetud kohustust ning jälgiksid üksikjuhtumeid, mis puudutavad keskkonnalaste inimõiguste kaitsjaid, eelkõige Sahharovi auhinna võitjaid ja finaliste, keda rünnatakse nende rolli tõttu vee ja ühiste hüvede kaitsmisel, ja tegeleksid nende juhtumitega;
19. rõhutab, et tuleks edendada keskkonnalaste inimõiguste kaitsjate turvalisust ja vabadust tegutseda ilma vägivalda ja hirmutamiseta; ootab, et ELi delegatsioonid seaksid

prioriteediks oma toetuse keskkonnalaste inimõiguste kaitsjatele ning reageeriks süstemaatilisel ja jõulisel mis tahes ähvardustele või rünnakutele nende või nende sugulaste vastu ning annaks Euroopa Parlamendile aru selliste juhtumite puhul võetud meetmetest; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid kaitse- ja ennetusmehhanisme keskkonnalaste inimõiguste kaitsjate jaoks; kordab oma üleskutset luua kogu ELi hõlmav kooskõlastatud kava lühiajaliste viisade väljastamiseks inimõiguste kaitsjate ajutiseks ümberpaigutamiseks, eelkõige nende isikute jaoks, kes tegelevad kõige rohkem rünnaku all olevate keskkonna- või põlisrahvaste õiguste edendamise ja kaitsmisega;

20. nõuab, et riigid austaksid õigust sotsiaalsele meeleavaldusele ja õigust rahumeelsele kogunemisele, eelkõige seoses vastuseisuga sellistele projektidele, mis seavad ohtu puhta joogivee ja sanitaaringimustega seotud inimõiguse kasutamise; kutsub sellega seoses ELi delegatsioonide ja liikmesriikide saatkondade ametnikke üles külastama vahi all või koduarestis olevaid inimõiguste kaitsjaid ning osalema nende kohtuprotsessides vaatlejatena, nagu on märgitud ELi suunistes inimõiguste kaitsjate kohta;
21. tuletab meelde, et põlisrahvastel on loodusvarade, sealhulgas vee kestlikus majandamises ja elurikkuse säilitamises oluline roll; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles tunnustama ja kaitsma põlisrahvaste õigusi oma maa ja loodusvarade taval põhinevale omandile ning kontrollile, nagu on sätestatud ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis ja ILO konventsioonis nr 169, ning järgiks vaba, eelneva ja teadliku nõusoleku põhimõtet; palub liikmesriikidel, kes ei ole seda veel teinud, ratifitseerida ILO põlis- ja hõimurahvaste konventsioon nr 169; väljendab erilist muret teatavate megaprojektide, sealhulgas taristu-, kaevandustööstuse ja energiatootmise projektide märkimisväärse mõju pärast inimõigustele seoses vee ja sanitaaringimustega, eelkõige põlisrahvaste jaoks; rõhutab, kui oluline on tagada, et viiakse läbi tõelised ja põhjalikud inimõiguste mõjuhindangud ning et mõjutatud elanikkonnaga ja kodanikuühiskonna rühmadega konsulteeritakse heas usus ning, kui see on asjakohane, et põlisrahvas on andnud seoses mis tahes megaprojektiga oma vaba, eelneva ja teadliku nõusoleku; nõuab, et riiklikud ja valitsusvälised osalejad väldiksid tegevusi, mis seavad ohtu põlisrahvaste, Aafrika päritolu inimeste ja maakogukondade õigused maale, veele, ökosüsteemidele ja elurikkusele, ning nõuab, et pädevad asutused tunnustaksid õiguslikult nende tiitleid, valdusi, õigusi ja kohustusi; rõhutab avatud, kõikehõlmavate ja kaasavate konsultatsioonide tähtsust seoses veemajandust käsitlevate oluliste avaliku sektori otsustega;
22. kutsub komisjoni üles hoolikalt kontrollima, et arengukoostöö ja välispoliitika eri vahenditest, sealhulgas Euroopa Investeeringuspanga kaudu rahastatavad taristu- ja energiaprojektid toetaksid, mitte ei ohustaks inimõigusi, sealhulgas inimõigust veele ja sanitaaringimustele, kestliku arengu eesmärke ega aitaks kaasa põlisrahvaste väljasaatmisele oma maalt ja territooriumitelt;
23. rõhutab, et suuremat tähelepanu tuleb pöörata kestlikule ja vastupidavale vee- ja kanalisatsioonitaristule, et toetada kogukondi, rakendades katastroofiohu vähendamise komponente ning kasutades kõiki vajalikke veega seotud riskide kaardistamise vahendeid ja varajase hoiatamise süsteeme; palub komisjonil toetada algatust Resilient Water Accelerator;

24. mõistab hukka asjaolu, et joogivee ja sanitaaringimustega seotud inimõiguste kasutamisel püsib endiselt sooline ebavõrdsus ning et neile juurdepääsu puudumine põhjustab soolist diskrimineerimist; märgib samuti murega, et sellel on laastav mõju naiste õigustele, eelkõige naiste ja tütarlaste erivajaduste tõttu seoses menstruaalhügieeni ja -tervisega, mistõttu on naistel ja tütarlastel raske elada turvalist ja tervislikku elu; rõhutab, et taskukohane juurdepääs veevarustusele ning nõuetekohastele sanitaaringimustele ja hügieenile on rahvatervise ja inimarengu oluline eeltingimus, sealhulgas tütarlaste õigus haridusele, ning rõhutab, et veevarustuse, sanitaaringimuste ja hügieeni sektor arengumaades peaks olema ELi arengupoliitikas esmatahtis;
25. nõuab, et naised ja tütarlapsed kaitstaks neid varitseva füüsilise ähvardamise või ründamise, sealhulgas seksuaalse vägivalda eest, kui nad toovad olmevett ja kasutavad sanitaarruume, mis asuvad väljaspool nende kodu; nõuab, et võetaks meetmeid, et vähendada aega, mis naistel ja tütarlastel kulub olmevee toomiseks, eesmärgiga leevendada puudulike vee- ja sanitaarteenuste negatiivset mõju tütarlaste juurdepääsule haridusele;
26. rõhutab, et EL ja selle liikmesriigid peavad tegema tihedas koostöös ÜRO ja rahvusvahelise üldsusega tõhusat tööd välisabi saajatega, et kaotada ülemaailmne veepuudus, tagades samal ajal kõigile piisavad sanitaaringimused; kutsub kõiki riike üles täitma oma kohustusi, mis tulenevad naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioonist ja eelkõige selle artiklist 14, milles nõutakse osalisriikidelt, et nad tagaksid maapiirkondade naistele õiguse nõuetekohastele elamistingimustele, muu hulgas sanitaaringimustele ja veevarustusele;
27. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles kohaldama veevarude majandamise ning veevarustuse ja sanitaaringimuste programmide suhtes ümberkujundavat ja valdkonnaülest sootundlikku lähenemisviisi ning lisama poliitikameetmed, millega kaasnevad konkreetset tegevuskavad ja piisav rahastamine kooskõlas ELi välistegevuse rahastamisvahendite ja soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavaga (GAP III), ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavaga ja naiste mõjuvõimu suurendamisega välistegevuses aastateks 2021–2025; nõuab, et edendataks naiste juhtrolli ning nende täielikku, tõhusat ja võrdset osalemist vee- ja sanitaaringimuste haldamisega seotud otsuste kavandamisel, langetamisel ja rakendamisel;
28. rõhutab, et ligipääs puhtale joogiveele on praegu üks suurimaid probleeme, eriti kuna ligikaudu 60 % põhjaveekihi ressursidest ületavad poliitilisi territoriaalpiire; tuletab meelde, et nõukogu mõistis oma 2018. aasta järeldustes hukka vee kasutamise sõjarelvana ja leidis, et selles kontekstis võib veetaristu hävitamine, veereostus või vooluveekogude ümberjuhtimine veele juurdepääsu piiramiseks või takistamiseks kujutada endast rahvusvahelise õiguse rikkumist; tuletab meelde, et tahtlik vee äravõtmine, mis viib tsiviilisikute hävitamiseni, on Rahvusvahelise Kriminaalkohtu statuudi kohaselt inimsusevastane kuritegu ning seda võib pidada ka sõjakuriteoks, kuna igasugune joogiveerajatiste, -varustuse ja niisutustööde ründamine ja hävitamine on 1949. aasta Genfi konventsioonidega keelatud;
29. tunneb tõsist muret selle pärast, et okupeeritud aladel veele ja sanitaaringimustele juurdepääsu õiguse rikkumiste eesmärk on inimeste väljatõrjumine nende maalt, ning tunneb muret piisavale veevarustusele, -varudele ja -taristule juurdepääsu keelamise

pärast; tuleb meelde, et kõigil rahvastel, sealhulgas okupatsiooni all elavatel rahvastel, on suveräänne õigus kontrollida oma loodusvarasid; nõuab tungivalt, et okupeerijad võtaks viivitamata meetmeid, et tagada okupeeritud aladel elavatele inimestele võrdne juurdepääs veele ja selle jaotamine ning eelkõige kooskõlas ÜRO Peaassamblee 20. detsembri 2018. aasta resolutsiooniga 73/255 tagada, et okupeeritud aladel elavatel inimestel oleks kontroll oma veevarude, sealhulgas veemajanduse, veevõtmise ja jaotamise üle;

30. nõuab, et EL töötaks välja poliitilise strateegia, et hõlbustada lahenduste leidmist nendes piirkondades ja julgustada kõige olulisemates veega seotud konfliktipiirkondades asuvaid riike veekonventsioonile alla kirjutama;
31. on sügavalt mures selle pärast, et pagulaslaagrites puudub juurdepääs veele ja sanitaaringimustele; rõhutab riikide kohustust tagada pagulastele õigus sanitaaringimustele ja veele;
32. rõhutab, et kuigi vesi võib mõnikord olla konflikti põhjustaja, võib sellel olla ka positiivne roll rahu ja koostöö edendamisel; toetab ELi diplomaatilist tegevust piiriüleses veealases koostöös kui rahu, julgeoleku ja stabiilsuse tagamise vahendit ning rõhutab veevarude integreeritud majandamise tähtsust ning vajadust suurendada humanitaar-, arengu- ja rahumeetmete vastastikust täiendavust, et tegeleda pakiliste vajadustega ja sekkuda varem, et tegeleda algpõhjustega ning ennetada humanitaarseid vee- ja sanitaarkriise;
33. rõhutab, et ettevõtjad üle maailma peavad tagama, et nende tegevus ei rikuks ega kuritarvitaks puhtale joogiveele juurdepääsu puudutavat inimõigust kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega ning ÜRO deklaratsioonide, paktide ja lepingutega, milles see õigus on sätestatud; nõuab lisaks, et riigid seaksid eesmärgiks kestliku arengu eesmärgi nr 6 sihtide saavutamise ja võtaksid vastu õigusaktid, millega tagatakse, et ettevõtjad ei takista võrdset juurdepääsu piisavale veevarustusele; nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid osaleksid konstruktiivselt ÜRO valitsustevahelises avatud töörühmas, mis käsitleb rahvusvahelisi ettevõtteid ja teisi äriettevõtteid seoses inimõigustega, et luua rahvusvaheline siduv vahend rahvusvaheliste ja muude ettevõtete tegevuse reguleerimiseks rahvusvahelises inimõigusi käsitlevas õiguses;
34. kutsub ELi delegatsioone ja liikmesriikide missioone ELi mittekuuluvates riikides üles olema eriti valvsad ettevõtete suhtes, sealhulgas ELis asuvate ettevõtete suhtes, kes võivad keelata või õhnestada õigust veele ja sanitaaringimustele; rõhutab, et selliste rikkumiste ohvritel peab olema juurdepääs tõhusatele kohtulikele või muudele asjakohastele õiguskaitsevahenditele ja kaebuste esitamise mehhanismidele;
35. rõhutab, et Euroopa ettevõtjad peavad täitma ka ELi mittekuuluvates riikides samu juriidilise kohustusi seoses ettevõtte tugevdamise ja hoolsuskohustusega, mida nad peavad täitma ELis; rõhutab, kui oluline on kohustuslike hoolsuskohustuse raamistike raames ennetada, tegeleda ja leevendada mis tahes kahjulikku mõju vee ja piisavate sanitaaringimustega seotud inimõigustele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaaluma ja uurima, kuidas anda tarbijatele rohkem teavet ja tagada läbipaistvus toodete kestlikkuse mõju kohta veevarudele, sealhulgas seoses veekasutuse jalajäljega;
36. rõhutab asjaolu, nagu mitmed ÜRO eksperdid on väitnud, et see, et vett käsitletakse

sageli kaubana ilma täiendavate sotsiaalsete ja kultuuriliste kaalutlusteta, rikkudes põhilisi inimõigusi, mis aitab kaasa keskkonnaseisundi halvenemisele ning kõige vaesemate ja tõrjutumate ühiskonnaliikmete haavatavuse suurendamisele, on vastuolus kestliku arengu eesmärkidega; tuletab meelde, et veevarustus ja sanitaaringimused on üldhuviteenused, mitte kaubad – need ei ole luksus- ega tarbekaubad ning seetõttu ei tohi nendega sellisena kaubelda; rõhutab vee ammendumust ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegutsema ennetavalt ülemaailmse veenappuse ärahoidmiseks ja toetama ELi mittekuuluvaid riike veenappusevastaste meetmete võtmisel;

37. nõuab, et riigid võtaksid vastu õiguslikud meetmed, et vältida vee sattumist finantsspekulatsioonide objektiks futuuriturgudel, ning et nad edendaksid veevarustus- ja sanitaarteenuste juhtimise asjakohast raamistikku peamiselt inimõiguste ja ühise hüve kaalutlustel; kutsub ELi ja riikide valitsusi üles edendama ja toetama sõltumatuid veevaldkonda reguleerivaid asutusi, mis võivad aidata jõustada inimõiguste standardeid;
38. tuletab meelde, nagu ELi veepoliitika raamdirektiivis tunnistatakse, et vesi ei ole pelgalt kaubanduslik toode, vaid inimelu ja -väärikuse jaoks hädavajalik avalik hüve; märgib, et veevarustusteenused on üldist huvi pakkuvad ja erilised teenused, mis seetõttu kuuluvad peamiselt avaliku huvi valdkonda; tuletab meelde, et ELi välispoliitika ja selliste vahendite jaoks nagu kaubandus- ja investeerimislepingud ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Gloaalne Euroopa“ ning Euroopa ettevõtete tegevuse jaoks on oluline kaitsta asjaomastes riikides inimõigust joogiveele ja sanitaaringimustele;
39. rõhutab, et vesi on ühine avalik hüve, mille puhul tuleb tagada piisavad ja pidevad kvaliteetsed varud; palub riikidel ja rahastajatel edendada veevarustust ja sanitaaringimusi kui kõigile olulisi avalikke teenuseid, sealhulgas investeringute kaudu, et suurendada juurdepääsu vee- ja sanitaarteenustele, ning säilitada olemasolev taristu ning tagada teenuste osutamine ja kasutamine; on seisukohal, et investeerimine veesüsteemide suutlikkuse ja juhtimise tugevdamisse ning nende toimimisse ja hooldusse on kindlate ja kestlike vee- ja sanitaarteenuste loomiseks hädavajalik;
40. kutsub ELi üles toetama kolmandaid riike nende meetmetes, mille eesmärk on tagada üldine ja mittediskrimineeriv juurdepääs vee- ja sanitaarrajatistele ning kindlustada majanduslikult või sotsiaalselt haavatavatele leibkondadele toimetulekuks vajalik veevarustus;
41. nõuab, et EL investeeriks ka looduslike ökosüsteemide (sealhulgas metsad, lammid, märgalad jne) kaitseks ja taastamiseks, mis pakuvad sageli kulutõhusamaid ja kestlikumaid veemajanduse lahendusi kui tavapärased taristu parandusmeetmed veevarude hoidmise, vee puhastamise, erosioonitõrje ning mõõdukate ja äärmuslike ilmastikuolude osas;
42. nõuab tungivalt, et riigid võtaksid vastu veevarustust ja sanitaaringimusi käsitleva mudeli, mis on kõige sobivam, ning osaleksid läbipaistvas ja jõulises protsessis, mille eesmärk on tõhustada vee ning sanitaaringimustega seotud inimõiguste tõhusat rakendamist oma ühiskonnas; kutsub valitsusi üles suurendama riiklikke investeringuid kestlikusse veega seotud taristusse ja kaitsma vett kui olulist avalikku hüve;
43. juhib tähelepanu vajadusele ühitada veekasutus kujunemisejärgus tehnoloogiatega

kasutamiseks vee säilitamiseks, veereostuse vähendamiseks ja reovee ringlussevõtuks, et parandada veega varustamist, vee puhastamist ja selle kõrvaldamist;

44. nõuab, et EL toetaks kestlikku veemajandust põllumajandussektoris, mis kasutab üle 70 % veevarudest, investeerides kestlikesse niisutus- ja veehoidlasüsteemidesse, optimeerides ja vähendades magevee kasutamist põllumajanduses kogu tarneahelas, vähendades toidu raiskamist ja edendades agroökoloogiat, taastades märgalasid ning vähendades võimaluse korral pestitsiidide ja väetiste kasutamist, mis tekitab veereostuse ohtu, eriti põhjaveele;
45. tuletab meelde, et juurdepääs veele on ka energiakasutuse probleem, seda nii tootmise kui ka ammutamise seisukohast; rõhutab sellega seoses, kui oluline on edendada paremaid energiauhtimis- ja puhastatud reovee taaskasutamislahendusi, et piirata magevee tarbimist reovee puhastamise abil;
46. kutsub Maailmapanka ja Rahvusvahelist Valuutafondi üles pärssima tingimusi, millega nõutakse valitsustelt toetuste, laenude ja tehnilise abi andmisel vee- ning sanitaarteenuste erastamist;
47. kutsub komisjoni üles tagama piisava rahalise toetuse suutlikkuse suurendamise meetmetele veevaldkonnas, tehes koostööd olemasolevate rahvusvaheliste platvormide ja institutsioonidega; toetab ÜRO Arenguprogrammi raames loodud ülemaailmse veealase solidaarsuse platvormi, mille eesmärk on kaasata kohalikud asutused veeprobleemidele lahenduste leidmisesse; väljendab heameelt ÜRO 2023. aasta veekonverentsi üle, mis annab võimaluse töötada välja valdkonnaülesed lähenemisviisid, et saavutada veega seotud eesmärgid ja sihid ning viia kestliku arengu eesmärk nr 6 tagasi õigele teele;
48. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles julgustama ELi mittekuuluvaid riike andma sidusrühmadele, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonidele ning põlisrahvaste ja kohalikele kogukondadele, kes tegelevad vee ja sanitaartingimustega seotud õiguste rikkumiste probleemiga, piisavaid ressursse ja juurdepääsu asjakohasele teabele ning võimaldama neil vajaduse korral osaleda sisuliselt veega seotud otsustusprotsessides, et tagada nende osalemine teadlikus ja tulemustele suunatud panuses veepoliitika kujundamisse ja rakendamisse; on veendunud, et selleks, et viia täide inimõigus joogiveele, on äärmiselt oluline edendada ja tugevdada inimõiguste ekspertide, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kogukonna esindajate võrgustikke kõigil tasanditel, ning kutsub sellega seoses valitsusi üles töötama välja kaasava veemajanduse juhtimissüsteemi mehhanismid;
49. nõuab, et EL aitaks kolmandatel riikidel austada, täita ja edendada reoveekäitluse valdkonna töötajate õigusi, sealhulgas nende õigust väärrikusele, turvalisusele ja tervisele ning õigust organiseeruda;
50. rõhutab, et vaesuses elavad inimesed, eelkõige naised ja tütarlapsed, vähemused ning füüsiliste ja/või vaimsete puuetega inimesed on need, keda puhtale veele ja sanitaartingimustele juurdepääsu puudumine kõige rängemalt mõjutab; rõhutab, et ebavõrdsus veele ja sanitaartingimustele juurdepääsul on sageli tingitud süsteemsest ebavõrdsusest või tõrjutusest; kutsub valitsusi üles jälgima ebavõrdsust veele ja sanitaartingimustele juurdepääsul ning võtma otsustavaid meetmeid, et ergutada

investeeringist kanalisatsiooni- ja veevarustussüsteemidesse, sealhulgas avalikesse süsteemidesse, edendades tõhusust ja vee kui napi ressursi kaitset; palub neil lisaks tagada mittediskrimineerimise veele ja sanitaartingimustele kui avalikele hüvedele juurdepääsul, tagades nende pakkumise kõigile ja seades esikohale eelkõige naiste, tütarlaste ja haavatavate rühmade juurdepääsu süsteemse tõrjutuse ja diskrimineerimise kõrvaldamiseks; julgustab ametivõime vaatama läbi veega seotud küsimuste õigusraamistikud, poliitika ja tavad inimõiguste põhimõtete ja standardite vaatenurgast, et aidata suunata meetmeid edasiliikumist pärssivate takistuste kõrvaldamiseks;

51. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

3.3.2022

ARENGUKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile

veele juurdepääsu kui inimõiguse kohta – välismõõde
(2021/2187(INI))

Arvamuse koostaja (*): Stéphane Bijoux

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval väliskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et ÜRO andmetel puudub ligikaudu 2,2 miljardil inimesel juurdepääs puhtale joogiveele ja 4,2 miljardil inimesel puuduvad sanitaarteenused;
- B. arvestades, et 129 riiki ei suuda 2030. aastaks saavutada kestlikult majandatud veevarusid, eriti sellistes piirkondades nagu Lääne- ja Lõuna-Aasia ning Põhja-Aafrika, kus veestressi tase on väga kõrge (üle 70 %), samas kui aastatel 2017–2018 tõusis veestressi tase ka Kagu-Aasias, Ladina-Ameerikas ja Kariibi mere piirkonnas, samuti Sahara-taguses Aafrikas;
- C. arvestades, et hinnangute kohaselt elab 2050. aastaks 25 % maailma elanikkonnast riikides, kus mageveepuudus on krooniline ja korduv;
- D. arvestades, et aastatel 1970–2015 vähenes looduslike märgalade pindala 35 %;
- E. arvestades, et prognooside kohaselt ületab ülemaailmne nõudlus vee järele 2040. aastaks pakkumise 40 %;
- F. arvestades, et EL on maailma suurim virtuaalne vee „importija“, kuna ELi ettevõtted on investeerinud ligi 6 miljonisse hektarisse väljaspool ELi asuvasse maasse, muu hulgas põllumajanduse, biokütuste ja loomakasvatuse tarbeks;
- G. arvestades, et veepuudus ohustab toiduga kindlustatust ja põhjustab saastunud veega edasikanduvaid veega levivaid haigusi, nagu koolera, tüüfus või kõhulahtisus;
- H. arvestades, et Aafrika linnaelanike arv on 567 miljonit ja see kasvab jätkuvalt kiiresti; arvestades, et selles maailmajaos toimub maailma kiireim linnade kasv;
- I. arvestades, et Aafrika linnad seisavad silmitsi kasvavate veeprobleemidega, mis on eelkõige tingitud halvast linnaplaneerimisest, mittetaskukohasest, ebausaldusväärsest ja

ebaturvalisest juurdepääsust veele ja sanitaaringimustele, keskkonnaseisundi halvenemisest ja veereostusest;

- J. arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni ja UNICEFi andmetel puudus 2019. aastal kahel viiest Sahara-taguses Aafrikas elavast lapsest koolis põhiline joogiveeteenus;
- K. arvestades, et Maailmapanga hiljutise aruande kohaselt võivad kliimamuutuste tõttu saada kuni 216 miljonist inimesest sisepõgenikud;
- L. arvestades, et 154 arengumaast 125 on lisanud kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga 13 oma riiklikesse kliimamuutustega kohanemise kavadesse kõige prioriteetsemate valdkondadena mageveevarud ning maismaa- ja märgalade ökosüsteemid;
- M. arvestades, et nõukogu 19. novembri 2021. aasta järeldustes veediplomaatia kohta ELi välistegevuses rõhutati, et „vesi on inimkonna püsijäämise ja väärikuse tagamise eeldus ning nii ühiskonna kui ka keskkonna vastupanuvõime põhialus“;
- N. arvestades, et universaalse ja ohutult majandatava veevarustuse ja kanalisatsiooni saavutamine annaks ajavahemikus 2021–2040 netokasu vastavalt 37–86 miljardit USA dollarit aastas;
- O. arvestades, et COVID-19 pandeemia on toonud esile vajaduse kiirendada edusamme vee, sanitaaringimuste ja hügieeni valdkonnas koolides;
- P. arvestades, et jätkuv ülemaailmne tammide buum, mis on seotud energiatootmise ja niisutamiseks vajaliku veega, tekitab muret seoses vee kättesaadavusega, sealhulgas seoses talletatud vee aurustumisega;
- Q. arvestades, et terved ökosüsteemid võimaldavad parandada vee kvantiteeti ja kvaliteeti, suurendades samal ajal vastupanuvõimet kliimamuutustele;
- 1. kinnitab veel kord, et juurdepääs ohutule, puhtale, kättesaadavale ja taskukohasele veele ja sanitaaringimustele on hädavajalikud eeltingimused ja põhilised inimõigused, nagu on meelde tuletatud ÜRO Peaassamblee 28. juuli 2010. aasta resolutsioonis 64/292;
- 2. rõhutab, et juurdepääs veele nõuab mitut valdkonda ja mitut sidusrühma hõlmavat lähenemisviisi, kindlat pühendumist koostööle kõigi asjaomaste partneritega ja head valitsemistava;
- 3. märgib, et juurdepääs veele on lahutamatu seotud tervise ja haridusega, eelkõige naiste jaoks, ning veega seotud ökosüsteemide kaitse ja taastamisega ning on seotud ka juurdepääsuga maale, maaomandi õigustega, mis peavad olema kohtulikult jõustatavad, ning toiduga kindlustatusega, samuti juurdepääsuga energiale ja julgeolekuga;
- 4. rõhutab, et parem veevarustus ja kanalisatsioon ning veevarude parem majandamine võivad hoogustada riikide kestlikku majanduskasvu ja aidata oluliselt kaasa vaesuse vähendamisele;
- 5. rõhutab, et vett tuleb pidada ülemaailmseks avalikuks hüveks, mitte kaubaks;

6. nõuab, et EL edendaks inimõigustel põhinevat lähenemisviisi juurdepääsule veele ja sanitaaringimustele oma välistegevuses kooskõlas ÜRO veemeetmete aastakümnega 2018–2028 ning järgmisel ülemaailmsel veefoorumil Dakaris, 2022. aastal Dušanbes toimival kõrgetasemelisel rahvusvahelisel veekonverentsil ja 2023. aastal New Yorgis toimival ÜRO kõrgetasemelisel veemeetmete aastakümne teemalisel konverentsil, et jätkata tööd kestliku arengu eesmärgi 6 (puhas joogivesi ja sanitaaringimused) saavutamise nimel ning võimaldada kõigil riikidel saavutada 2030. aastaks kõik selle eesmärgi alaeesmärgid kõigi jaoks mittediskrimineerival viisil, kaotades samal ajal haavatavate ja tõrjutud rühmade ebavõrdse juurdepääsu veele;
7. väljendab muret selle pärast, et arengumaades on juurdepääs joogiveele ja sanitaaringimustele – kas füüsilise nappuse, reostuse või piisava taristu puudumise ja halva valitsemise tõttu – oluliselt piiratud (selline juurdepääs on igast kahest inimesest ainult ühel) ja Sahara-taguses Aafrikas erakordselt piiratud (maapiirkondades igast kaheksast inimesest ainult ühel);
8. rõhutab, et Aafrika elanikkonna kiire kasv ja muutuv linnakeskkond nõuavad kiireloomulisi meetmeid veelase vastupanuvõime suurendamiseks; rõhutab suurt ebavõrdsust juurdepääsul põhitaristule, mis asetab vaestele linnaelanikele ebaproportsionaalse veega seotud koormuse;
9. juhib tähelepanu sellele, et puhas vesi ning head hügieeni- ja sanitaarteenused on kestliku majanduskasvu ja kõige haavatavamate kogukondade vastupanuvõime suurendamise seisukohast üliolulised; nõuab seetõttu, et EL suurendaks oma tehnilist ja rahalist toetust, et aidata muuta arengumaade linnad veešokkidele vastupidavamaks, sealhulgas kestliku linnaplaneerimise kaudu, tagades samal ajal linnakeskkonda kolivate maaelanike parema integreerimise;
10. nõuab kiireloomulisi meetmeid seoses COVID-19 pandeemiaga ja võttes arvesse kliimamuutustega seotud loodusõnnetuste arvu suurenemist, sealhulgas üleujutuste ja põudade suuremat ulatust ja sagedust, veetemperatuuri tõusu ja lahustunud hapniku vähenemist, merevee taseme tõusu ja vee kvaliteedi halvenemist, mis tuleneb muu hulgas põllumajandusjääkide äravoolust, puhastamata tööstus- ja olmereoveest ning raadamisest; nõuab lisaks, et juurdepääs veele ja sanitaaringimustele seataks arengumaades, eelkõige vähim arenenud riikides ja arengumaade hulka kuuluvates väikestes saareriikides, esmatähtsale kohale, sealhulgas humanitaarkontekstis, kuna see on üks inimarengu põhikomponente;
11. rõhutab, et arengumaades on vee ja kestliku taristu valdkonna rahastamine ja avaliku sektori investeeringud sellesse olnud puudulikud; kutsub liikmesriike ja rahvusvahelisi organisatsioone üles eraldama rahalisi vahendeid, et aidata kaasa suutlikkuse suurendamisele ja tehnosiirdele arengumaadesse, et tagada ohutu, puhas, kättesaadav ja taskukohane joogivesi, hügieeniteenused ja sanitaaringimused kõigile, eelkõige kõige haavatavamatele;
12. rõhutab vajadust ennetavate meetmete järele veele ja sanitaaringimustele juurdepääsu valdkonnas ning vajadust usaldusväärsete ja võrreldavate näitajate järele, et mõõta edusamme või tagasiminekut veele ja sanitaaringimustele juurdepääsul;
13. rõhutab vajadust pöörata suuremat tähelepanu kestlikule ja vastupidavale vee- ja

kanalisatsioonitaristule ning kogukondadele, rakendades katastroofiohu vähendamise komponente ning kasutades kõiki vajalikke veega seotud riskide kaardistamise vahendeid ja varajase hoiatamise süsteeme; palub komisjonil toetada algatust Resilient Water Accelerator;

14. rõhutab vajadust siduda elupäästvad humanitaarmedid kestlike vee- ja kanalisatsioonisüsteemide arendamisega kõigi jaoks; rõhutab, kui oluline on võtta kasutusele rahalised vahendid ja tehniline abi, et hõlbustada suutlikkuse suurendamist, et tulla kriiside ajal toime hädavajalike vee- ja sanitaarteenuste osutamise kõige pakilisemate vajadustega;
15. tuletab meelde, et komisjon eraldas ajavahemikul 2014–2020 veeprobleemide lahendamiseks peaaegu 2,6 miljardit eurot, ning nõuab, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi raames jätkataks püsivaid jõupingutusi, mille tulemusel kulutatakse inimarenguks üle 20 %, tagades samal ajal, et järjekindel osa 30 % kliimamuutuste vastu võitlemisele eraldatud vahenditest eraldatakse vee- ja kanalisatsioonitaristu tugevdamiseks, et kaotada vee- ja kanalisatsioonialane vaesus;
16. nõuab, et EL toetaks paremini arengumaid, investeerides asjakohastesse institutsioonidesse, suutlikkusesse, juhtimisstruktuuridesse ja protsessidesse, et tagada kvaliteetsed ja kestlikud sanitaartingimused ning reovee käitlemise suutlikkus ja teenused, ning investeerima veereostuse ja saastumise riski vähendamisse, reovee ringlussevõtu tehnoloogiate arendamisse ning uuenduslike lahenduste väljatöötamise veepunktide loomiseks ja haldamiseks, kätepesurajatistesse ja tervislike hügieenitavade edendamisse;
17. nõuab, et EL investeeriks ka looduslike ökosüsteemide (sealhulgas metsad, lammid, märgalad jne) kaitsesse ja taastamisse, mis pakuvad sageli kulutõhusamaid ja kestlikumaid veemajanduse lahendusi kui tavapärased taristu parandusmeetmed veevarude hoidmise, vee puhastamise, erosioonitõrje ning mõõdukate ja äärmuslike sündmuste osas;
18. nõuab, et EL maksimeeriks abi mõju inimarengu valdkonnas, tagades, et vee, sanitaartingimuste ja hügieeniga seotud teenused integreeritakse kõikidesse tervise-, toitumis-, haridus-, puuetega inimeste ja soolise võrdsuslikkuse programmidesse ja strateegiatesse, võttes arvesse vee-, sanitaartingimuste ja hügieenialaseid eesmärke ja näitajaid;
19. nõuab, et EL toetaks arengumaade avaliku sektori veemajandust, ning rõhutab, kui oluline on, et ELi ametlik arenguabi vee, sanitaartingimuste ja hügieeni valdkonnas oleks suunatud kõige väiksema sissetulekuga riikidele ja kogukondadele;
20. juhib tähelepanu vee suurele geostrateegilisele mõõtmele ja veega seotud julgeolekuküsimustele; rõhutab, et juurdepääs veele võib põhjustada ootamatuid konflikte ja sõdasid vee üle, mis võib põhjustada miljoneid inimohvreid ja suurendada rännet, eelkõige sundrännet, mis on tingitud põuast, toiduga kindlustamatusest või näljahädast;
21. märgib murega, et paljudes maailma piirkondades puuduvad piiriüleste jõgede, järvede ja põhjaveekihtidega seotud koostöökokkulepped või on need liiga nõrgad, et tulla

toime kasvavate veega seotud probleemidega;

22. rõhutab paremast piiriülesest veealastest koostööst ja veesüsteemide tugevamast juhtimisest saadavat kasu, et edendada vee, toidu, energia ja ökosüsteemi vahelist seost, vältida konflikte ning tagada veevarude kestlik majandamine ja ökosüsteemide kaitse;
23. kutsub komisjoni üles toetama veediplomaatiat ja soodustama piirkondlikku veealast koostööd, eelkõige seoses veevarude ühise majandamisega 286 piiriüleises vesikonnas; nõuab lisaks, et töötataks välja poliitika ja rakenduskavad, mis käsitlevad piiriüleste vesikondadega seotud julgeoleku-, toidu-, juhtimis- ja keskkonnaprobleeme, et tagada nendes piirkondades veega kindlustatud ja vastupanuvõimeline tulevik;
24. ergutab arengumaid ühinema ÜRO kahe ülemaailmse veekonventsiooniga, nimelt ÜRO veekonventsiooni ja ÜRO vooluveekogude konventsiooniga, ning püüdma neid täielikult rakendada, kuna need on olulised vahendid veediplomaatia, rahu ja konfliktide ennetamise toetamiseks piiriülese veealase koostöö kaudu;
25. rõhutab vajadust tegeleda veevarudega seotud konkureerivate ja kasvavate nõudmiste keerukusega; nõuab Euroopa tiimi toetamist koordineeritud, sidusa, integreeritud ja kestliku veemajanduse tugevdamisel arengumaades seoses vee eri kasutusalaadega (põllumajandus, toidutootmine, sanitaartingimused ja tervis, hügieen, energiatootmine, tööstuse konkureerivad nõudmised jne), võttes eelkõige arvesse kliimamuutustest tulenevat veevarude üha suurenevat ettearvatust;
26. tuletab meelde, et koordineeritud, integreeritud ja kestlik veevarude majandamise poliitika peaks olema läbipaistev ja kaasav ning ergutama kõiki sektoreid ja kõiki tasandeid esindavate sidusrühmade osalemist; rõhutab, kui oluline on hinnata põllumajandus- ja energiainvesteeringute projektide mõju inimõigustele;
27. juhib tähelepanu vajadusele ühitada veekasutus kujunemisjärgus tehnoloogiate kasutamise ja vee säilitamiseks, veereostuse vähendamiseks ja reovee ringlussevõtuks, et parandada veega varustamist, vee puhastamist ja selle kõrvaldamist;
28. nõuab, et EL toetaks kestlikku veemajandust põllumajandussektoris, mis kasutab üle 70 % veevarudest, investeerides kestlikesse niisutus- ja veehoidlasüsteemidesse, optimeerides ja vähendades magevee kasutamist põllumajanduses kogu tarneahelas, vähendades toidu raiskamist ja edendades agroökoloogiat, taastades märgalaid ning vähendades võimaluse korral pestitsiidide ja väetiste kasutamist, mis tekitab veereostuse ohtu, eriti põhjaveele;
29. tuletab meelde, et juurdepääs veele on ka energiakasutuse probleem, seda nii tootmise kui ka ammutamise seisukohast; rõhutab sellega seoses, kui oluline on edendada paremaid energiajuhtimis- ja puhastatud reovee taaskasutamislahendusi, et piirata magevee tarbimist reovee puhastamise abil;
30. nõuab tulemuslikke aruandlusmehhanisme kõigi vee- ja sanitaarteenuste osutajate jaoks, tagamaks, et nad austavad inimõigusi ega pane toime inimõiguste rikkumisi või kuritarvitusi;
31. rõhutab vajadust lisada veeõigused kolmandate riikidega sõlmitavatesse

kaubanduslepingutesse ja kehtestada kolmandates riikides asuvatele ELi ettevõtetele õiguslikult siduvad kohustused järgida näiteks joogiveedirektiivi, seda ka välismaal tegutsemisel;

32. rõhutab, et arengumaadesse investeerivad ELi ettevõtted peaksid hoiduma surve avaldamisest kohalikele veevarudele ja maa-aladele, eriti põllumajandus- ja tööstussektoris, ning vältima veega spekulierimist; rõhutab samal ajal, et vajadus majandusarengu järele ei tohiks motiveerida neid riike keskenduma veemahukatele tegevustele, mis võivad ohustada nende elanikkonna juurdepääsu veele;
33. võtab arvesse erasektori potentsiaali veevarustuses ning nõuab tihedamat koostööd VKEde ja kohalike ettevõtetega, kes saavad kasutada väärtuslikke lahendusi ja uuenduslikke lähenemisviise veevarustusteenuste kavandamisel, ehitamisel või olemasolevate taastamisel või muude veega seotud projektide puhul;
34. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tagaksid, et suurettevõtjad ja nende asjaomased alltöövõtjad rakendavad nõuetekohaselt hoolsuskohustuse strateegiaid ja aruandluskohustusi (kooskõlas ELi standarditega) veega seotud tegevuse alase koostöö valdkonnas; nõuab, et seadusandlikus ettepanekus ettevõtete hoolsuskohustuse kohta võetaks arvesse õigust veele ja muid põhilisi inimõigusi;
35. tuletab meelde, et lahendused ja programmid on mõjusamad, kui neid kavandatakse koos kohalike teadmistega ja kogukonna osalusel; rõhutab seetõttu vajadust toetada väikesi ja kohalikul tasandil juhitavaid projekte, millel on otsene mõju elanikkonna vee- ja sanitaarrajatistele juurdepääsu tagamisele ja parandamisele, sealhulgas maapiirkondades ja mereressurssidest sõltuvates rannikukogukondades;
36. nõuab tungivalt, et erilist tähelepanu pöörataks arengumaades elavatele naistele ja tütarlastele, kuna nad seisavad sageli silmitsi eriliste takistustega juurdepääsul veele ja sanitaartingimustele, kusjuures enamik neist on koolis käimise asemel kohustatud vett tassima, ning teisest küljest on nad sunnitud koolist lahkuma, kui seal puudub juurdepääs sobivatele tualettruumidele;
37. rõhutab, et veele juurdepääsu puudumine võib märkimisväärselt kahjustada naiste ja tütarlaste õigust haridusele, tervisele, väärikusele, toitumisele ja ohutusele, samuti nende osalemist poliitikas ja majanduses; nõuab, et EL toetaks naisi, sealhulgas diskrimineeritud vähemuste hulka kuuluvaid naisi nende veealaste õiguste kaitsmisel ja tagaks nende osalemise veele juurdepääsuga seotud projektide otsustusprotsessis;
38. tuletab meelde, et juurdepääs ohututele ja parematele veeallikatele on hädavajalik laste jaoks, kes on eriti ohustatud hügieeni puudumise, alatoitluse ja veega seotud haiguste korral;
39. nõuab, et EL tagaks kooskõlas ELi suunistes inimõiguste kaitsjate kaitse kohta sätestatud tegevuspõhimõtetega keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate, eelkõige põlisrahvaste inimõiguste kaitsjate ja maakaitstjate kaitse, keda võidakse ohustada, diskrimineerida, taga kiusata, kriminaliseerida ja tappa ning kellel võib olla oluline roll seoses veele juurdepääsuga arengumaades;
40. nõuab, et EL ergutaks ökotsiidi tunnistamist rahvusvaheliseks kuriteoks;

41. kutsub komisjoni üles andma Euroopa Parlamendile korrapäraselt aru sellest, kuidas rakendatakse ELi inimõigustealaseid suuniseid puhta joogivee ja sanitaaringimuste kohta, tuues konkreetseid näiteid võetud meetmetest ja nende mõjust.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	28.2.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 25 -: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Barry Andrews, Eric Andrieu, Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	María Soraya Rodríguez Ramos, Caroline Roose

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

25	+
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Dominique Bilde, Gianna Gancia
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, María Soraya Rodríguez Ramos
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

**TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA
VASTUTAVAS KOMISJONIS**

Vastuvõtmise kuupäev	12.9.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 50 -: 3 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Peter Kofod, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Pedro Marques, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Engin Eroglu, Markéta Gregorová, Robert Hajšel, Andrzej Halicki, Javi López, Alessandra Moretti, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Janina Ochojska, Sira Rego, Karlo Ressler, Eugenia Rodríguez Palop, Helmut Scholz, Miguel Urbán Crespo, Bettina Vollath

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

50	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Karlo Ressler, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Željana Zovko
RENEW	Petras Auštrevičius, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Urmas Paet, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Robert Hajšel, Dietmar Köster, Javi López, Pedro Marques, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Bettina Vollath
THE LEFT	Manu Pineda, Sira Rego, Eugenia Rodríguez Palop, Helmut Scholz, Miguel Urbán Crespo
VERTS/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Markéta Gregorová, Mounir Satouri, Jordi Solé, Thomas Waitz

3	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Peter Kofod, Bernhard Zimniok

1	0
ECR	Anna Fotyga

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu